

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 33.553/1

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 29 mei 2002 door de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming verzocht haar, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "betreffende het onderwijs XIV", heeft op 4 juni 2002 het volgende advies gegeven :

Volgens artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling als volgt gemotiveerd :

"De hoogdringendheid steunt op de volgende vaststellingen :

1. Het voorontwerp van decreet voorziet in decretale grondslagen voor een aantal onderwijsinnovaties in uitvoering van de regeringsverklaring of de beleidsnota en die voor het volgende schooljaar gepland zijn : de open officiële school, de implementatie van de CAO VI-afspraken, de implementatie van de evaluatie van de basiseducatie, de introductie in de Vlaamse regelgeving van de TUL, de internettensamenwerkingscel en de onafhankelijke informatiedienst in de CLB-sector, diensten met onderwijsbehoeften, de toelageregeling inzake informatisering en de ICT coördonatie.
2. Het voorontwerp omvat de noodzakelijke en urgente remediëring van onvolkomenheden van recente onderwijsinnovaties : zoals verdere opvulling van de decreten inzake centra voor leerlingenbegeleiding en volwassenenonderwijs.
3. Het voorontwerp voorziet in vereenvoudigingsmaatregelen die met het schooljaar 2002-2003 moeten worden ingevoerd om het door het Regeerakkoord opgelegde stappenplan inzake vereenvoudiging van de regelgeving te kunnen verwezenlijken. In dit verband is er onder meer de gelijkenschakeling inzake eindtermen tussen enerzijds secundair onderwijs en anderzijds basis- en volwassenenonderwijs, de vereenvoudiging inzake ondersteunend personeel, de gelijkaardige regeling inzake overdracht van examencijfer in het hoger onderwijs, de invoering van het systeem van tijdelijke aanstelling met doorlopende duur in alle onderwijsniveaus die onder de rechtspositie thuis horen, e.a.
4. Omwille van het legaliteitsbeginsel kunnen een aantal noodzakelijke maatregelen niet genomen worden bij gebrek aan bepalingen in een decreetsvorm : het huisonderwijs, onthaalonderwijs, studietoelagen, verdere fusiemogelijkheden voor hogescholen, e.a.
5. Gelet op de eigenheid van het onderwijsveld dienen de decretale innovaties voor het zomerreces aan de onderwijsinstellingen te worden bekendgemaakt. De ingangsdatum van de meeste bepalingen van het voorontwerp van decreet is vastgesteld in de toekomst en namelijk op 1 september 2002".

De gegeven motivering bevat geen pertinente verantwoording voor het spoedeisend zijn van elk van de bepalingen van het ontwerp, inzonderheid niet voor de bepalingen die dit jaar niet meer in werking dienen te treden.

De Raad van State, afdeling wetgeving, heeft de bepalingen die, gelet op hun datum van inwerkingtreding, bezwaarlijk dermate spoedeisend kunnen zijn dat het advies diende te worden gevraagd binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, niet onderzocht. Over de volgende artikelen van het ontwerp brengt de Raad derhalve geen advies uit :

- II.9, II.10, II.15 (inwerkingtreding : 1 september 2004);
- IV.13 (inwerkingtreding : 1 september 2003);
- V.11 tot V.13 (inwerkingtreding : 1 januari 2003) en V.24 en V.25 (inwerkingtreding : 1 januari 2004);
- VI.4, VI.7, VI.9 en VI.10, VI.12, VI. 18 tot VI.22, VI. 25 (inwerkingtreding : 1 september 2003) en VI.15 (inwerkingtreding : 1 januari 2003);
- VII.1, 1°, en VII.3 tot VII.5 (inwerkingtreding : 1 september 2003);
- IX.5, IX.6, IX.8, IX.10, IX.11, IX.12, 2°, 3° en 4°, IX.13, IX.14, IX.20 tot IX.24, IX.25, 2°, IX.29, IX.30, 2°, IX.31, IX.34, IX.35, IX.37, IX.38, IX.40 tot IX.45, IX.55, IX.58, IX.60, IX.62 tot IX.67, IX.69, IX.72, IX.75, IX.76, IX.79, 2°, IX.82 en IX.85 tot IX.87 (inwerkingtreding : 1 september 2003).

*

* *

.../...

VOORAFGAANDE OPMERKING

Gelet op de uiterst korte termijn die de Raad van State, afdeling wetgeving, is toegemeten voor het uitbrengen van zijn advies over een omvangrijk ⁽¹⁾ en complex ⁽²⁾ ontwerp als het voorliggende, is het niet mogelijk geweest de tekst ervan aan een volledig en diepgaand onderzoek te onderwerpen.

Er kan worden betreurd dat de afdeling wetgeving van de Raad van State, door de uiterst korte termijn die haar is gelaten om advies uit te brengen, in een omvangrijk en fundamenteel dossier als dit, niet in staat wordt gesteld om haar wettelijke opdracht naar behoren te vervullen.

Uit de vaststelling dat over een bepaling in dit advies niets wordt gezegd, mag bijgevolg niet zonder meer worden afgeleid dat er niets over gezegd kan worden en, indien er wel iets wordt gezegd, dat er niets méér over te zeggen valt.

Inzonderheid bij het onderzoek naar de verenigbaarheid van de bepalingen van het ontwerp met het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel dient voorbehoud te worden gemaakt. Om immers de ontworpen bepalingen, waarin een onderscheid in behandeling wordt ingevoerd tussen leerlingen, studenten, ouders, personeelsleden of onderwijsinstellingen, te toetsen aan het gelijkheidsbeginsel, dient de Raad van State zicht te hebben op alle feitelijke gegevens die op de te regelen situatie betrekking hebben. Ook moet hij over de nodige tijd beschikken om zich over die gegevens een gemotiveerd oordeel te kunnen vormen met betrekking tot het verantwoorde karakter van het gemaakte onderscheid en de evenredigheid tussen de gebruikte middelen en het te bereiken doel van de ontworpen maatregel. Gelet op de omvang van het te onderzoeken ontwerp en op het korte tijdbestek binnen hetwelk om advies is verzocht, heeft de Raad van State, afdeling wetgeving, geen zicht kunnen krijgen op de voormelde feitelijke gegevens, noch heeft hij zich derhalve het oordeel kunnen vormen waarvan sprake. Hij heeft evenmin kunnen

⁽¹⁾ De aan de Raad van State, afdeling wetgeving, voorgelegde tekst van het ontwerp beslaat 134 pagina's, de memorie van toelichting 138 pagina's.

⁽²⁾ Volgens de memorie van toelichting grijpt "dit verzameldecreet (in) op een groot aantal elementen van de onderwijsregelgeving; (het) omvat dan ook belangrijke maatschappelijke keuzes én technische correcties en vernieuwingen".

nagaan of sommige van de in het ontwerp vervatte maatregelen die feitelijke toestanden regulariseren, verantwoord zijn in het licht van het gelijkheidsbeginsel.

VOORAFGAANDE VORMVEREISTEN

1. Volgens artikel 5 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving (hierna : schoolpactwet), moet aan fundamentele onderwijshervormingen een "overleg onder de afgevaardigden van de inrichtende machten" voorafgaan. Onder "fundamentele hervorming" dient volgens dezelfde bepaling te worden verstaan "een wijziging in de algemene oriëntering of de duur van de studiën en in de voorwaarden van toelating en overgang van de leerlingen".

Het komt de Raad van State voor dat alvast het vaststellen van de in het ontwerp opgenomen minimumleeftijd voor toelating tot het basisonderwijs (zie de artikelen II.1, 3°, II.2, II.3 en II.28 van het ontwerp), de bepalingen die betrekking hebben op de identiteit van het gesubsidieerd officieel onderwijs (zie bijvoorbeeld artikel II.13) en de bepaling inzake overdracht van onderwijsbevoegdheid van een gesubsidieerde officiële school aan een vrije school (artikel II.26) te beschouwen zijn als fundamentele hervormingen in de zin van artikel 5 van de schoolpactwet.

Voor het gegeven dat aan de in het ontwerp vervatte regeling geen overleg is voorafgegaan als bedoeld in het voormelde artikel 5 van de schoolpactwet, heeft de gemachtigde van de Vlaamse regering aan het bevoegde lid van het coördinatiebureau volgende verantwoording gegeven :

"Art. 5 van de Schoolpactwet is geen «automatische procedure»; het zijn de inrichtende machten die al dan niet beslissen om de toepassing van artikel 5 in te roepen. Recentelijk werd bv. om de toepassing van artikel 5 gevraagd inzake een aanpassingsbesluit m.b.t. het BVR van 13 maart 1991 betreffende de organisatie van het secundair onderwijs.

Bij het ontwerp van onderwijsdecreet-14 werd zo'n verzoek niet geuit. De inrichtende machten kunnen m.a.w. genoegen nemen met het overleg dat binnen de VLOR heeft plaatsgevonden en met de daaropvolgende onderhandelingen. (noot : In dit licht kan worden gewezen op punt b.4 van het Schoolpact, waarin gesteld wordt dat aan fundamentele hervormingen een confrontatie der standpunten voorafgaat, onder meer tussen afgevaardigden van het rijksonderwijs, het provinciaal, gemeentelijk en privaat onderwijs.)

Om die reden werd geen toepassing gemaakt van artikel 5 SPW".

Dat de overlegprocedure slechts zou moeten plaatsvinden indien daartoe een verzoek wordt geuit, blijkt niet uit de wet. Artikel 5, § 1, eerste lid, van de schoolpactwet bevestigt integendeel :

"Aan fundamentele onderwijshervormingen moet een overleg onder de afgevaardigden van de inrichtende machten voorafgaan".

Daarenboven heeft de Raad van State, afdeling wetgeving, reeds herhaaldelijk gesteld dat het gegeven dat de inrichtende machten ook vertegenwoordigd zijn in de Vlaamse Onderwijsraad of bij de syndicale onderhandelingen met de vakorganisaties, dit gebrek niet kan verhelpen ⁽³⁾.

De conclusie luidt dan ook dat over de fundamentele onderwijshervormingen vervat in het ontwerp een overleg onder de afgevaardigden van de inrichtende machten dient te worden georganiseerd. De hiernavolgende opmerkingen worden dan ook gemaakt onder het voorbehoud dat alsnog aan dit vormvereiste wordt voldaan en dat, mochten als gevolg ervan nog wijzigingen aan het ontwerp worden aangebracht, deze om advies aan de afdeling wetgeving worden voorgelegd.

2. Luidens artikel 4, eerste lid, van het decreet van 15 juli 1997 houdende instelling van het kindeffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind, wordt elk ontwerp van decreet "op het ogenblik van indiening bij het Vlaams Parlement vergezeld van een kindeffectrapport, voorzover de voorgenomen beslissing kennelijk het belang van het kind rechtstreeks raakt". Bij besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 2001 houdende invoering van de verplichting tot opmaak van een kindeffectrapport voor alle Vlaamse bevoegdheden is uitvoering gegeven aan voormelde bepaling en aan artikel 11 van het decreet. Artikel 1 van dat besluit bepaalt dat

⁽³⁾ Zie, bij wijze van voorbeeld, het advies 31.453/2 van 10 april 2001, Parl. St., Fr. Gem. R. 2000-01, nr. 168/1 ("La législation en matière d'enseignement distingue deux types de concertation qui doivent être menées avec les pouvoirs organisateurs. Dans le premier cas, la concertation se déroule avec les organes de représentation des pouvoirs organisateurs (...). Dans le second cas, elle se déroule avec l'ensemble des pouvoirs organisateurs et, comme la section de législation du Conseil d'Etat l'a rappelé à maintes reprises, le Gouvernement ne peut lui substituer une concertation avec les organes de représentation et de coordination (...). L'article 5 de la loi précitée du 29 mai 1959 impose le second type de concertation").

"een voorontwerp van decreet waarvoor de verplichting geldt, bedoeld in artikel 4, eerste lid, van het decreet van 15 juli 1997 (...) door de Vlaamse regering enkel (kan) worden goedgekeurd indien het vergezeld is van een kindeffectrapport dat is opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet".

De gemachtigde van de regering heeft verklaard dat een kindeffectrapport in voorbereiding is en aan de regering zal worden voorgelegd met het oog op indiening in het parlement ⁽⁴⁾. Het is onder het voorbehoud dat dit effectief gebeurt, dat de Raad van State advies verleent. Mochten als gevolg van dat rapport nog wijzigingen worden aangebracht aan de tekst van het ontwerp, dan zullen deze alsnog om advies aan de afdeling wetgeving moeten worden voorgelegd.

3. Voor dit ontwerp is geen definitief begrotingsakkoord voorgelegd. De minister bevoegd voor begroting heeft immers in een brief van 27 maart 2002, na het formuleren van een reeks opmerkingen, aan de functioneel bevoegde minister geschreven :

"Rekening houdend met bovenvermelde opmerkingen aangaande het voorliggend onderwijsdecreet XIV, zal ik mijn definitief begrotingsakkoord verlenen op het moment dat het decreet voor definitieve goedkeuring wordt voorgelegd aan de Vlaamse regering".

Ook in dit verband moet er dus aan worden herinnerd dat aan de Raad van State, afdeling wetgeving, in beginsel slechts definitieve ontwerpen mogen worden voorgelegd, dat wil zeggen ontwerpen die alle stadia van de administratieve voorbereiding hebben doorlopen.

⁽⁴⁾ Er moet worden aangestipt dat aan de vormvereisten normaal dient te zijn voldaan vooraleer de Raad van State, afdeling wetgeving, om advies wordt gevraagd (zie R.v.St., Roos, nr. 71.514, 3 februari 1998).

ALGEMENE OPMERKINGEN

1. Retroactiviteit

Heel wat bepalingen uit het ontwerp hebben terugwerkende kracht.

Zoals het Arbitragehof er reeds meermaals heeft op gewezen, is de niet-retroactiviteit van wetten of decreten een waarborg ter voorkoming van rechtsonzekerheid en vereist die waarborg dat het recht voorzienbaar en toegankelijk is, zodat eenieder in redelijke mate de gevolgen van een welbepaalde handeling kan voorzien op het tijdstip dat de handeling wordt verricht ⁽⁵⁾. Nog volgens het Arbitragehof kan de terugwerkende kracht van wetten of decreten enkel worden verantwoord wanneer zij onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang; indien bovendien blijkt dat de terugwerkende kracht tot gevolg heeft dat de afloop van gerechtelijke procedures in een welbepaalde zin wordt beïnvloed of dat rechtscolleges worden verhinderd zich uit te spreken over een bepaalde rechtsvraag, vergt de aard van het in het geding zijnde beginsel dat uitzonderlijke omstandigheden een verantwoording bieden voor het optreden van de wet- of decreetgever dat ten nadele van een categorie burgers inbreuk maakt op de jurisdictionele waarborgen die aan allen worden geboden ⁽⁶⁾.

Gelet op de reeds in de voorafgaande opmerking aangehaalde omstandigheden is het de Raad van State, afdeling wetgeving, onmogelijk om een inzicht te krijgen in, en zich een gefundeerd oordeel te vormen omtrent de juridische en feitelijke gegevens die zouden kunnen worden ingeroepen om te besluiten dat in de betrokken artikelen van het ontwerp, een afwijking van het beginsel van de niet-retroactiviteit van het decreet toelaatbaar is. In ieder geval zou het aanbeveling verdienen om in de memorie van toelichting op een concrete en omstandige wijze uiteen te zetten waarom zulks naar het oordeel van de regering voor elk van de (groepen van) bepalingen die terugwerken het geval is.

⁽⁵⁾ Zie o.m. : Arbitragehof, nr. 49/98, 20 mei 1998, B.4; Arbitragehof, nr. 17/2000, 9 februari 2000, B.4; Arbitragehof, nr. 36/2000, 29 maart 2000, B.5.

⁽⁶⁾ Zie, naast de in de vorige voetnoot geciteerde arresten : Arbitragehof, nr. 64/97, 6 november 1997, B.5; Arbitragehof, nr. 3/98, 14 januari 1998, B.7; Arbitragehof, nr. 97/99, 15 september 1999, B.2.3; Arbitragehof, nr. 89/2000, 13 juli 2000, B.15.

2. Mozaïekwetgeving

Het ontwerp is een voorbeeld van mozaïekwetgeving. Eerder stelde de Raad van State, afdeling wetgeving, over die manier van wetgeven :

"In de mozaïekwetten is geen sprake meer van een harmonische aaneenschakeling van complementaire bepalingen die normaal voor de samenhang van de wetgeving zorgt; door bepalingen die niet hetzelfde belang hebben naast elkaar te plaatsen, en door bijvoorbeeld over te stappen van louter redactionele bepalingen naar materiële bepalingen, wordt eveneens afgeweken van de normale manier van wetgeven; tenslotte hebben de programmawetten, wat vele bepalingen ervan betreft, niet de duurzaamheid die kenmerkend zou moeten zijn voor de wet. Dit is een van de gevolgen van deze wetgevingstechniek : het vooruitzicht dat er op korte termijn opnieuw wijzigingen kunnen worden aangebracht, kan een stimulans zijn om eerder gedeeltelijke aanpassingen van de teksten voor te bereiden dan alomvattende hervormingen" ⁽⁷⁾.

De meeste bepalingen van het ontwerp zijn wijzigings- of opheffingsbepalingen, maar het ontwerp bevat ook een aantal autonome bepalingen (zie hoofdstuk X).

De stellers van het ontwerp zullen moeten nagaan of sommige bepalingen van het ontwerp, die als autonome bepalingen zijn geconcipieerd, niet beter als afzonderlijk ontwerp aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd of worden geïntegreerd in andere decreten waarin bepalingen van dezelfde aard of in verband met dezelfde aangelegenheid zijn opgenomen.

⁽⁷⁾ Parl. St., Senaat, 1989-90, nr. 806/2, p. 37. Zie ook H. COREMANS en M. VAN DAMME, *Beginselen van wetgevingstechniek en behoorlijke regelgeving*, Brugge, die Keure, 2001, nr. 18; A. MAST en J. DUJARDIN, *Overzicht van het Belgisch grondwettelijk recht*, 1985, nr. 194; A. PARISIS, *Les lois-programmes en Belgique : tendances et contenu*, R.I.S.A., 1981, 95-104; PH. QUERTAINMONT, *Le déclin de l'Etat de droit*, J.T., 1984, 275; J.-CH. SAVIGNAC en S. SALON, *Des mosaïques législatives ?*, Act.Jur.D.A., 1986, 3-9; P. WÉRY en H. VUYE, *Een voorbeeld van programmawetgeving : artikel 2277bis B.W., R.W., 1995-96*, 440-444.

3. Legistiek

Ook op wetgevingstechnisch vlak dient het ontwerp grondig te worden nagekeken. De opmerkingen in dat verband zijn, zonder garantie voor volledigheid, achteraan in dit advies gegroepeerd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Hoofdstuk I - Inleidende bepaling

Artikel I.1

Luidens artikel I.1 regelt het ontworpen decreet "een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid" ⁽⁸⁾.

Uit de memorie van toelichting blijkt dat de verwijzing naar een aangelegenheid waarvoor het Vlaamse Gewest bevoegd zou zijn, verband houdt met artikel III.19 van het ontwerp, dat de inrichtende machten - dus ook de gemeenten en de provincies - toelaat aan de scholengemeenschappen andere bevoegdheden toe te wijzen "dan deze bepaald in artikel 71 [van het decreet van 14 juli 1998 houdende diverse maatregelen met betrekking tot het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs], tenzij dit bij wet, decreet of besluit wordt verboden". Daarover wordt in de memorie het volgende uiteengezet :

"In tegenstelling tot het bestaande artikel 72 van het decreet secundair onderwijs, dat genomen is op basis van de gemeenschapsbevoegdheden inzake onderwijs en de bijzondere wet van 13 juli 2001 houdende overdracht van diverse bevoegdheden aan de gewesten en de gemeenschappen voorafgaat, wordt het ontwerpartikel genomen op basis van de nieuwe gewestbevoegdheden, vastgelegd in artikel 6, § 1, VIII, 1° B.W.H.I. Dit artikel maakt de gewesten bevoegd voor de regeling van de gemeentelijke en provinciale instellingen, zowel wat hun samenstelling, organisatie, bevoegdheden als hun werking betreft. Net zoals de federale wetgever vroeger, kan de decreetgever nu m.a.w. een overdracht van bevoegdheden aan de gemeentelijke overheden toestaan, waardoor zij over de mogelijkheid beschikken om een aantal beheersbevoegdheden op het niveau van de scholengemeenschap te brengen".

⁽⁸⁾ De juridische bezwaren omtrent het regelen in eenzelfde decreet van gemeenschaps- en gewestaangelegenheden zijn het Vlaams Parlement genoegzaam bekend, zodat het overbodig is daarover verder uit te weiden.

In de korte tijd die hem voor zijn onderzoek is gelaten, stelt de Raad van State vast dat de bevoegdheidsoverdracht door gemeenten en provincies aan scholengemeenschappen, meer raakvlakken vertoont met de aangelegenheid "onderwijs" dan met de aangelegenheid "ondergeschikte besturen". Aldus komt het de Raad voor dat het ontworpen artikel 72 veeleer een aangelegenheid van onderwijs is, dan van ondergeschikte besturen. Conclusie is derhalve dat die bepaling zaak van de gemeenschap en niet van het gewest is, zodat de verwijzing naar een gewestaangelegenheid in artikel 1 van het ontwerp kan vervallen.

Hoofdstuk II - Basisonderwijs

Artikel II.6

In het advies 32.274/1 van 22 november 2001 heeft de Raad van State, afdeling wetgeving, gesteld dat :

- de vrijheid van onderwijs ook geldt voor het organiseren van huisonderwijs;
- de overheid, onder meer op basis van het verdrag inzake de rechten van het kind, verplicht is een kwalitatieve en zinvolle minimuminvulling van de leerplicht op te leggen;
- de fundamentele bepalingen inzake het huisonderwijs door de decreetgever dienen te worden bepaald.

De ontworpen regeling houdt in dat het huisonderwijs zal moeten beantwoorden "aan de bepalingen van artikel 29 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind", welke bepaling aan de verdragspartijen een aantal algemene en dus vrij vage inhoudelijke doelstellingen van het onderwijs oplegt.

De vaststelling dat dit de enige inhoudelijke richtsnoeren voor het huisonderwijs zijn ⁽⁹⁾, die daarenboven zo algemeen zijn dat ze weinig concrete inhoud hebben, gecombineerd met het gegeven dat de onderwijsinspectie volledige discretionaire bevoegdheid krijgt om te oordelen of het verstrekte huisonderwijs beantwoordt aan de

⁽⁹⁾ De in artikel 6 van de schoolpactwet gebruikte term "onderwijsinstellingen" wijst erop dat de erin opgenomen regeling (minimumlessenrooster, ontwikkelingsdoelen, eindtermen, leerplannen) van toepassing is op het onderwijs georganiseerd in schoolverband en niet op het huisonderwijs.

doelstellingen van voormelde verdragsbepaling, leidt tot de vaststelling dat de ontworpen regeling inhoudelijk te weinig is uitgewerkt om in overeenstemming te zijn met artikel 24, § 5 G.W. De ontworpen regeling komt aldus immers neer op een ontoelaatbare delegatie van de bevoegdheid van de decreetgever aan de onderwijsinspectie.

Deze opmerking geldt ook voor artikel III.2 van het ontwerp.

Artikel II.13

Artikel II.13 en andere bepalingen van het ontwerp betreffen de "identiteit" van het officieel gesubsidieerd onderwijs. De scholen van dit net zullen voortaan een open karakter moeten hebben. De nieuwe erkenningsvoorwaarden - met bijbehorende sancties - treden in werking op 1 september 2002. Aangezien dit in sommige gevallen impliceert dat de leerplannen aangepast dienen te worden, rijst de vraag of de aldus aan de betrokken instellingen gelaten termijn om zich aan de nieuwe voorwaarden te conformeren niet onredelijk kort is.

Artikel II.22

In het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs (hierna : decreet basisonderwijs) zal een definitie moeten worden opgenomen van wat onder "in de plage gelegen" lestijden of uren dient te worden verstaan (vergelijk met artikel III.8 van het ontwerp).

Artikel II.26

Artikel II.26 van het ontwerp voert de verplichting in voor een vrije school die vanaf 1 september 2002 de onderwijsbevoegdheid van een gesubsidieerde officiële school overneemt in het kader van een fusie of een overname, om in de vestigingsplaats waar officieel onderwijs werd verstrekt de keuze aan te bieden tussen onderricht in één der erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer. Die verplichting is niet beperkt in de tijd en lijkt ook te impliceren dat de betrokken vestigingsplaats - eveneens onbeperkt in de tijd - in stand moet worden gehouden.

In de memorie van toelichting wordt die regeling als volgt verantwoord :

"Deze bepaling omkleedt een overdracht van onderwijsbevoegdheid van officieel naar vrij onderwijs met een specifieke subsidiëeringsvoorwaarde.

Er wordt - overeenkomstig het regeerakkoord - bepaald dat de vrije school in de vestigingsplaats waar voorheen officieel onderwijs werd verstrekt, garanties biedt inzake het behoud van de keuze tussen de verschillende levensbeschouwelijke vakken.

De uitgetekende regeling is een toepassing van het redelijkheidsbeginsel/verbod van rechtsmisbruik en de privaatrechtelijke zorgvuldigheidsnorm, waaraan zowel het overdragende openbaar bestuur als de ontvangende vrije school onderworpen zijn (...). Door het overdragen van een school mag niet onverhoeds afbreuk worden gedaan aan een bepaald verwachtingspatroon van de lokale bevolking. In hoofde van het overdragende bestuur is de regeling daarenboven een consequentie van het continuïteitsbeginsel".

In de eerste plaats dient te worden opgemerkt dat de bepaling in ontwerp strijdt met de vrijheid van onderwijs, inzonderheid gewaarborgd door artikel 24, § 1, eerste lid G.W. De ontworpen regeling verplicht immers, bijvoorbeeld, een vrije confessionele school die haar eigenheid in een bepaalde godsdienstige opvatting vindt, die eigenheid op te geven door de leerlingen de keuze te laten niet-confessionele zedenleer te volgen in plaats van het godsdienstonderricht. Weliswaar slaat de vrijheid van onderwijs niet enkel op het actieve aspect, namelijk het inrichten van onderwijs, maar ook op het passieve aspect, namelijk de vrijheid van keuze, wat inhoudt dat ouders of leerlingen het onderwijs kunnen kiezen dat het meest met hun levensopvatting overeenstemt. Het tweede lid van artikel 24, § 1 G.W. plaatst de passieve onderwijsvrijheid evenwel onder de bescherming van de gemeenschap door haar te verplichten de keuzevrijheid van de ouders te waarborgen. Om die keuzevrijheid te waarborgen richt de gemeenschap neutraal onderwijs in dat de filosofische, ideologische of godsdienstige opvattingen van de ouders en de leerlingen eerbiedigt (artikel 24, § 1, derde lid G.W.) en subsidieert zij onderwijsinstellingen die hun eigenheid vinden in een bepaalde godsdienstige, filosofische of onderwijskundige opvatting ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁾ Arbitragehof, arrest nr. 25/92, 2 april 1992, 4.B.1; Arbitragehof, arrest nr. 110/98, 4 november 1998, B.3.2.

De vrijheid van onderwijs lijkt er evenwel niet aan in de weg te staan dat een specifieke overgangsregeling zou worden uitgewerkt, om tegemoet te komen aan de gerechtvaardigde verwachtingen van de betrokkenen. Zo zou, bijvoorbeeld, kunnen worden bepaald dat enkel de leerlingen die op het ogenblik van de fusie of overname in de vestigingsplaats school lopen, het recht behouden om voor onderricht in de niet-confessionele zedenleer te blijven kiezen zolang ze er onderwijs volgen. Een dergelijke regeling zou de actieve onderwijsvrijheid, gelet op de fusie of overname en de daarmee gepaard gaande aanpassingen, niet onredelijk aantasten. Het argument van de continuïteit kan echter niet worden ingeroepen om de overnemende vrije school te verplichten om onbeperkt in de tijd en voor alle leerlingen in de betrokken vestigingsplaats de mogelijkheid te bieden om voor niet-confessionele zedenleer te kiezen. Indien wordt geoordeeld dat er continuïteit moet zijn, dan moet de betrokken inrichtende publiek-rechtelijke rechtspersoon daarvoor zelf instaan.

Deze opmerkingen gelden eveneens voor artikel XI.5, 2°, van het ontwerp.

Hoofdstuk III - Secundair onderwijs

Artikel III.1

Luidens de memorie van toelichting beoogt artikel III.1 van het ontwerp "een meer afgebakende rechtsgrond voor de bepaling van de studietoelagen in het secundair onderwijs" vast te stellen.

In het advies 32.329/1 van 22 november 2001 ⁽¹¹⁾ heeft de Raad van State, afdeling wetgeving, het volgende gesteld :

"Artikel 9 van [de wet van 19 juli 1971 betreffende de toekenning van studietoelagen] machtigt «de Koning» (lees : de Vlaamse regering) om criteria te bepalen voor het vaststellen van het bedrag van de studietoelagen.

Artikel 1, tweede lid, van het ontwerp bepaalt dat de kandidaat die aan de voorwaarden opgenomen in artikel 2 van het koninklijk besluit van 23 augustus 1972 voldoet, recht heeft op een studietoelage. De minister wordt gemachtigd om het bedrag van de toelage te bepalen.

⁽¹¹⁾ Advies over een ontwerp van besluit van de Vlaamse regering "tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 augustus 1972 tot vaststelling van de minvermogenheid van de kandidaten van een studietoelage".

De gemachtigde van de regering heeft in dit verband verwezen naar het koninklijk besluit van 11 oktober 1972 betreffende de criteria voor het vaststellen van het bedrag van de studietoelagen en -leningen, waarin de criteria worden bepaald aan de hand waarvan het bedrag van de studietoelagen dient te worden bepaald. Volgens de gemachtigde dient, gelet op het koninklijk besluit van 11 oktober 1972, het ontworpen artikel 2, § 3, van het koninklijk besluit van 23 augustus 1972 in het ontwerp te vervallen.

Het koninklijk besluit van 11 oktober 1972 luidt :

«Artikel 1. Voor het vaststellen van de bedragen van de studietoelagen en -leningen wordt ondermeer rekening gehouden met de uitgaven voor inschrijvingsgeld, examengeld, studiegief, onderhoud, kostgeld en reiskosten.

Art. 2. Met het oog op de toepassing van artikel 1 mag onze Minister van Nationale Opvoeding periodisch bedragen vaststellen die als richtcijfers kunnen dienen bij het vaststellen van de bedragen van de toelagen en van de leningen».

Uit artikel 83, § 3, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen volgt echter dat de vóór 1 oktober 1980 aan een minister bij koninklijk besluit toegewezen bevoegdheden thans moeten worden uitgeoefend door de regering. Zonder nieuwe delegatiebepaling gaat het derhalve om een zaak van de Vlaamse regering.

Vraag is echter of een delegatie aan de minister bevoegd voor onderwijs in overeenstemming is met artikel 24, § 5, van de Grondwet. Volgens de rechtspraak van het Arbitragehof ⁽¹²⁾ drukt die bepaling de wil uit van de Grondwetgever om aan de bevoegde wetgever de zorg voor te behouden een regeling te treffen voor de essentiële aspecten van het onderwijs, wat de inrichting, de erkenning of subsidiëring betreft, doch verbiedt zij niet dat onder bepaalde voorwaarden opdrachten aan andere overheden worden gegeven. Artikel 24, § 5, vereist volgens het Arbitragehof dat de door de decreetgever verleende opdrachten slechts op de tenuitvoerlegging van de door de decreetgever zelf vastgestelde beginselen betrekking hebben. Via die opdrachten kan een gemeenschapsregering of een andere overheid de onnauwkeurigheid van die beginselen niet opvangen of onvoldoende omstandige beleidskeuzes niet verfijnen.

Aangezien de studietoelageregeling tot doel heeft een sociaal correctief te bieden om aan eenieder een effectief recht op onderwijs te garanderen, dient ze als een essentieel aspect van de inrichting en de subsidiëring van het onderwijs te worden beschouwd. Het bepalen van de beginselen volgens welke het bedrag van de studietoelagen dient te worden vastgesteld, is derhalve een zaak van de decreetgever ⁽¹³⁾. In ieder geval kunnen essentiële beleidskeuzes niet aan de minister bevoegd voor het onderwijs worden overgelaten, zoals uit de ontworpen

⁽¹²⁾ Zie bijvoorbeeld Arbitragehof, arrest nr. 130/98 van 9 december 1998, B.1.3.

⁽¹³⁾ Vergelijk met artikel 14 van het decreet van 16 februari 2001.

regeling volgt ⁽¹⁴⁾. Het geval per geval bepalen van het bedrag van de studietoelage kan slechts aan de minister worden toevertrouwd voor zover de eigenlijke toetsingscriteria door de decreetgever en - binnen de grenzen aangegeven door de rechtspraak van het Arbitragehof - bij delegatie door de regering zijn bepaald en de berekening van de concrete studietoelage een loutere toepassing van die criteria vereist.

Conclusie is dat het ontworpen artikel 2, § 3, van het koninklijk besluit van 23 augustus 1972 in het ontwerp dient te vervallen en dat het aanbeveling verdient zo spoedig mogelijk in een meer rechtszekere decretale basis te voorzien voor het verlenen van studietoelagen."

In dit verband stelt de Raad van State vast dat de decreetgever, wat de bedragen betreft, een minimum bepaalt (nl. "de vigerende bedragen in het schooljaar 2001-2002") en, wat de beginselen betreft volgens welke de bedragen dienen te worden vastgesteld, zich beperkt tot de regel dat daarbij "tenminste (lees : ten minste) rekening [wordt gehouden] met het gezinsinkomen en het aantal personen ten laste van het gezinshoofd". Aldus wordt een grote beleidsvrijheid gelaten aan de Vlaamse regering. Het is zaak van het Arbitragehof om, in voorkomend geval, zich uit te spreken over de vraag of die ruime beleidsvrijheid de toets van artikel 24, § 5 G.W. doorstaat.

Artikel III.5

In het ontworpen artikel 50, § 5, 7°, van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II wordt aan de Vlaamse regering delegatie gegeven "inzake de afbakening van de doelgroep, de organisatie en de financiering" van het onthaalonderwijs.

Ook in dit verband rijst de vraag of de decreetgever aldus de essentiële aspecten van het bedoelde onderwijs, wat de inrichting, de erkenning of subsidiëring betreft, heeft geregeld.

Het is zaak van het Arbitragehof om, in voorkomend geval, zich uit te spreken over de vraag of de aan de Vlaamse regering gelaten ruime beleidsvrijheid de toets van artikel 24, § 5 G.W. doorstaat.

⁽¹⁴⁾ Artikel 1 van het koninklijk besluit van 11 oktober 1972 bevat, in vergelijking met artikel 14, § 2, tweede lid, van het decreet van 16 februari 2001, slechts een zeer algemeen toetsingskader voor het vaststellen van de bedragen van de studietoelagen en -leningen.

Artikel III.6

1. De artikelen 14 en 28 van het Verdrag inzake de rechten van het kind, opgemaakt te New York op 20 november 1989 ⁽¹⁵⁾, erkennen respectievelijk het recht van het kind ⁽¹⁶⁾ op onderwijs en op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst.

Artikel 14.2 van het verdrag bepaalt :

"De Staten die partij zijn, eerbiedigen de rechten en plichten van de ouders en, indien van toepassing, van de wettige voogden, om het kind te leiden in de uitoefening van dit recht op een wijze die verenigbaar is met de zich ontwikkelende vermogens van het kind".

In dezelfde zin bepaalt artikel 5 van het verdrag :

"De Staten die partij zijn, eerbiedigen de verantwoordelijkheden, rechten en plichten van de ouders of, indien van toepassing, van de leden van de groot-familie of de gemeenschap al naar gelang het plaatselijk gebruik, van wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk zijn voor het kind, om te voorzien, op een wijze die verenigbaar is met de zich ontwikkelende vermogens van het kind, in passende leiding en begeleiding bij de uitoefening door het kind van de in dit Verdrag erkende rechten".

Uit voormelde bepalingen volgt dat naar een evenwicht moet worden gezocht tussen, enerzijds, in de eerste plaats het principiële recht van het kind om, gelet op zijn ontwikkelende vermogens, uiteindelijk ook zelf keuzes te maken en, anderzijds, de verantwoordelijkheden, rechten en plichten van de ouders inzake leiding en begeleiding bij het maken van keuzes.

Ook in het gemene recht wordt aanvaard dat een minderjarige die geen "infans" meer is, vanaf een bepaalde leeftijd sommige handelingen kan stellen waarvoor geen vertegenwoordiging mogelijk is ⁽¹⁷⁾. In de rechtspraak - bijvoorbeeld van de Raad

⁽¹⁵⁾ Goedgekeurd bij decreet van 15 mei 1991. De Nederlandse tekst is een vertaling; onder meer de Franse tekst is authentiek.

⁽¹⁶⁾ Uit artikel 1 van het verdrag volgt dat voor de toepassing ervan onder "kind" wordt verstaan "iedere mens jonger dan achttien jaar, tenzij volgens het op het kind van toepassing zijnde recht de meerderjarigheid eerder wordt bereikt".

⁽¹⁷⁾ Bijvoorbeeld het aangaan van een huwelijk (art. 145 B.W.) of het sluiten van een arbeidsovereenkomst (art. 43 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten).

van State, afdeling administratie - wordt aangenomen dat een minderjarige die het vereiste onderscheidingsvermogen bezit, bekwaam is om alleen in rechte op te treden inzake beroepen die strikt persoonlijke rechten betreffen ⁽¹⁸⁾.

In het ontwerp wordt daarentegen uitgegaan van de handelings-onbekwaamheid van de minderjarige, aangezien de keuze tussen het volgen van een cursus in één der erkende godsdiensten of een cursus niet-confessionele zedenleer - of het opperen van bezwaren tegen het volgen van één van de aangeboden cursussen godsdienst of niet-confessionele zedenleer om religieuze of morele redenen - bij de "betrokken personen" wordt gelegd, waarbij die uitdrukking als volgt wordt gedefinieerd : "de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen of in rechte of in feite de minderjarige leerling onder hun bewaring hebben of de meerderjarige leerling zelf" (zie artikel III.4).

Deze optie staat in elk geval op gespannen voet met de verplichtingen die uit het verdrag inzake de rechten van het kind voortvloeien, aangezien de stellers van het ontwerp geen oog blijken te hebben gehad voor het voormelde evenwicht dat moet worden betracht, maar de balans volledig ten nadele van de minderjarige laten doorslaan en in geen enkele ruimte voorzien voor eigen keuzes van die minderjarige. Gelet op de uiterst korte termijn waarbinnen dit advies moet worden gegeven, heeft de Raad van State, afdeling wetgeving, dit punt echter niet verder kunnen uitdiepen.

2. Artikel III.6 bepaalt voor het secundair onderwijs de mogelijkheid om vrijstelling van de cursussen godsdienst of niet-confessionele zedenleer te bekomen. De Vlaamse regering wordt gemachtigd de procedure te bepalen én te bepalen op welke wijze de vrijgestelde lesuren moeten worden ingevuld.

In de memorie van toelichting wordt verduidelijkt dat in het besluit zal worden ingeschreven dat de vrijgestelde leerlingen niet bevoordeeld mogen worden ten aanzien van de niet-vrijgestelde leerlingen. Deze verduidelijking is essentieel en dient in het decreet te worden opgenomen.

⁽¹⁸⁾ Zie b.v. in verband met het militair statuut : R.v.St., Carrette, nr. 2144, van 28 januari 1953; Cass., 1 juni 1987, Pas., 1987, I, 1208; R.v.St., America, nr. 81.451, 29 juni 1999. Dit is ook reeds aanvaard voor een beslissing betreffende de wegzending van school (R.v.St., Van Eynde en Cellier, nr. 32.054, 22 februari 1989, J.L.M.B., 1989, 826, noot C. PANIER, en J.T., 1989, 675, noot F. RIGAUX).

Artikel III.16

Artikel III.16 beoogt de mogelijkheid te openen om aan de scholengemeenschappen autonoom beslissingsrecht over te dragen. In de memorie wordt dit aldus toegelicht :

"De ontwerpbeplanning III.16 laat inrichtende machten kiezen uit twee modellen. Enerzijds kunnen zij opteren voor een model van "deconcentratie", waarbij de scholengemeenschappen onder de volledige verantwoordelijkheid en onder het gezag van de inrichtende macht(en) blijven ressorteren. Anderzijds kunnen inrichtende machten kiezen voor een model van "decentralisatie", waarbij sprake is van een zekere (afgesproken) mate van beheersoverdracht. In dit geval kan wel nog sprake zijn van een toezichtsfunctie door de inrichtende macht(en). Dit toezicht kan voortvloeien uit het Bijzonder Decreet op het gemeenschaps-onderwijs of de regelgeving op de lokale besturen (inzonderheid het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking, indien de gemeentelijke inrichtende machten voor één van de daarin opgesomde samenwerkingsvormen kiezen). Inrichtende machten uit het vrij gesubsidieerd onderwijs kunnen zelf een toezichtsvorm bepalen".

Artikel 24, § 2 G.W. bepaalt :

"Zo een gemeenschap als inrichtende macht bevoegdheden wil opdragen aan een of meer autonome organen, kan dit slechts bij decreet, aangenomen met een meerderheid van twee derden van de uitgebrachte stemmen".

Een bijzonder decreet is niet enkel vereist voor het opdragen van bevoegdheden als inrichtende macht aan een of meer autonome organen, doch ook voor het naderhand wijzigen ervan ⁽¹⁹⁾. Ook wanneer dergelijke autonome organen gemachtigd worden om bevoegdheden als inrichtende macht aan nog andere organen over te dragen, is daarvoor een bijzonder decreet nodig.

Door samenwerkingsverbanden met beheersoverdracht door het Gemeenschapsonderwijs mogelijk te maken, gaat het om het opdragen door de gemeenschap - in dit geval : de Vlaamse Gemeenschap - van bevoegdheden als inrichtende macht aan autonome organen, wat volgens de zo-even aangehaalde grondwetsbepaling bij bijzonder decreet dient te gebeuren ⁽²⁰⁾.

⁽¹⁹⁾ Parl. St., Senaat, B.Z. 1988, nr. 100-1/1°, p. 3.

⁽²⁰⁾ De bijzondere decreetgever dient overigens ook het administratief en financieel beheer van die autonome organen en het toezicht erop te regelen (Parl. St., Senaat, B.Z. 1988, nr. 100-1/2°, p. 82).

Het besluit dat uit de voorgaande beschouwingen dient te worden getrokken, is dat de ontworpen regeling uit het ontwerp moet worden gelicht en in een ontwerp van bijzonder decreet moet worden ondergebracht.

Dezelfde opmerking geldt ook voor artikel III.19 van het ontwerp ⁽²¹⁾, in de mate dat het Gemeenschapsonderwijs erdoor gemachtigd wordt om zijn bevoegdheden als inrichtende macht over te dragen aan scholengemeenschappen.

Artikel III.20

Artikel III.20 van het ontwerp organiseert lokale onderhandelingscomités voor de netoverschrijdende scholengemeenschappen. Vraag is of de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is om voor het gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerd officieel onderwijs de structuren te bepalen voor het onderhandelen met de vakorganisaties van het personeel.

Artikel 127, § 1, 2° G.W. heeft, met uitsluiting van a) de bepaling van het begin en het einde van de leerplicht, b) de minimale voorwaarden voor het uitreiken van de diploma's en c) de pensioenregeling, de gemeenschappen de volheid van bevoegdheid gegeven tot het regelen van het onderwijs in de ruimste zin van het woord. Die bevoegdheid omvat het vaststellen van de regels betreffende het administratief en geldelijk statuut van het onderwijspersoneel ⁽²²⁾.

Krachtens artikel 87, § 5, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 behoren de regels die van toepassing zijn op de betrekkingen tussen de openbare overheden en de syndicale organisaties van de ambtenaren die van deze overheid afhangen, evenals met de leden van deze syndicale organisaties tot de bevoegdheid van de federale overheid voor wat betreft de gemeenschappen, de gewesten en de publiek-rechtelijke rechtspersonen die ervan afhangen, met inbegrip van onder meer het onderwijs.

⁽²¹⁾ En mogelijk nog voor andere bepalingen van het ontwerp. De stellers zullen het ontwerp vanuit die invalshoek grondig moeten herbekijken.

⁽²²⁾ Arbitragehof, arrest nr. 2/2000, 19 januari 2000, B.3.2.

Artikel III.20 van het ontwerp strijdt aldus met artikel 87, § 5, van de bijzondere wet ⁽²³⁾. De stellers van het ontwerp betwisten evenwel de grondwettigheid van de zo-even vermelde bepaling van de bijzondere wet ⁽²⁴⁾, grondwettigheid die in het licht van de bevoegdheidsverdeling inzake onderwijs zoals die uit artikel 127, § 1, tweede lid, 2° G.W. blijkt, zeker niet evident is. De decreetgever zal op grond van die gegevens moeten uitmaken of hij de genoemde bepaling kan aannemen. In dat geval staat het in laatste instantie aan het Arbitragehof om uit te maken of er een conflict tussen de artikelen 127, § 1, eerste lid, 2° G.W. en artikel 87, § 5, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bestaat en, in voorkomend geval, dat conflict te beslechten.

Hoofdstuk V - Tertiair onderwijs

Afdeling 1 - Hogescholen

Artikelen V.19 en V.20

De Raad van State, afdeling wetgeving, heeft reeds herhaaldelijk opgemerkt dat met toepassing van artikel 92bis, § 4, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, de gemeenschappen in ieder geval een samenwerkingsakkoord moeten sluiten voor de regeling van de aangelegenheden die betrekking hebben op de Hogere Zeevaartschool ⁽²⁵⁾. Men leze in dat verband de beschouwingen daaromtrent in het advies 27.531/1 van de afdeling wetgeving van 24 maart 1998 over een voorontwerp van decreet betreffende de Hogere Zeevaartschool ⁽²⁶⁾.

⁽²³⁾ Zie het advies 22.872/1 van 25 oktober 1993, pp. 20-21, en het advies 23.360/1 van 26 mei 1994, Parl. St., Vl. R., 1993-94, nr. 519/2, pp. 20 e.v.

⁽²⁴⁾ In gelijke zin : R. VERSTEGEN, "De grondwettelijke bevoegdheidsverdeling inzake rechtspositie, medezeggenschap en inspraak van het personeel in het onderwijs", R.W., 1994-95, (1145), 1152 en 1154-1155.

⁽²⁵⁾ Althans naar de letter van die bepaling genomen. Over de grondwettigheid ervan zal, in voorkomend geval, het Arbitragehof uitspraak dienen te doen.

⁽²⁶⁾ Parl. St., Vl. Parl., 1997-98, nr. 1006/1.

OPMERKINGEN INZAKE DE WETGEVINGSTECHNIEK

Artikel III.18

Tenzij het de bedoeling zou zijn specifiek te verwijzen naar de regeling zoals die geldt (of gold) na de vermelde wijzigingen, schrappe men de woorden ", zoals gewijzigd bij de decreten van 20 oktober 2000 en 13 juli 2001" in artikel III.18, 10°, van het ontwerp. Door schrapping van die passage, wordt in de betrokken bepaling verwezen naar de regeling opgenomen in het decreet van 8 juni 2000, zoals die in de toekomst gebeurlijk zal worden gewijzigd.

Artikel V.28

Artikel V.28 van het ontwerp beoogt de opheffing van een hoofdstuk in een besluit van de Vlaamse regering. Het verdient de voorkeur deze opheffing te regelen bij besluit van de Vlaamse regering.

Artikel X.4

De ISO-afkorting "EUR" moet worden vervangen door het woord "euro". In lopende tekst worden munteenheden immers bij voorkeur voluit geschreven.

Artikelen X.31 tot X.33

De artikelen X.31 tot X.33 definiëren een aantal begrippen voor het basisonderwijs, het secundair onderwijs en het volwassenenonderwijs. Hier worden aldus in autonome bepalingen begrippen gedefinieerd die zullen gelden voor de verschillende decreten waarin de genoemde onderwijsniveaus worden geregeld. Deze manier van werken komt de toegankelijkheid en de verstaanbaarheid van al die regelingen niet ten goede.

Vanuit legistiek oogpunt is het aangewezen deze begrippen in te voegen in de desbetreffende decreten.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT, J. SMETS,	staatsraden,
	G. SCHRANS, A. SPRUYT,	assessoren van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	A.-M. GOOSSENS,	toegevoegd griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. W. PAS, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. L. VAN CALENBERGH, adjunct-referendaris.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A.-M. GOOSSENS

M. VAN DAMME